

ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Indicators In Academic Administration of the Education Sandbox Schools
under the Office of the Basic Education Commission

นฤมล มณีแดง¹ สมใจ สืบเสาะ² และวรรณรี ปานศิริ³

Naruemon Maneedang¹ Somjai Suebsor² and Wannaree Pansiri³

¹ นักศึกษาปริญญาเอกหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹ Doctor of Philosophy Program in Educational Administration innovation, College of Innovation Management,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

^{2,3} Lecturer of the Doctor of Philosophy Program in Educational Administration innovation, College of
Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: naruemon.man@rmutr.ac.th¹, somjai.sub@rmutr.ac.th², wannaree.pan@rmutr.ac.th³

Received: Jan. 7, 2026; Revised: Feb. 12, 2026; Accepted: Mar. 4, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) สร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 3) ประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิจัยเชิงอนาคตกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 21 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมศึกษามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ 4) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 6) การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 7) การทำงานรวมพลังของภาคีเครือข่าย และ 8) การประกันคุณภาพการศึกษา (2) ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง 8 องค์ประกอบ มี 54 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (8 ตัวบ่งชี้) 2) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (7 ตัวบ่งชี้) 3) การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (6 ตัวบ่งชี้) 4) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (7 ตัวบ่งชี้) 5) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (6 ตัวบ่งชี้) 6) การทำงานรวมพลังของภาคีเครือข่าย (7 ตัวบ่งชี้) 7) การวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (6 ตัวบ่งชี้) และ 8) การประกันคุณภาพการศึกษา (7 ตัวบ่งชี้) (3) ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 8 องค์ประกอบ 54 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและความสอดคล้อง โดยมีค่ามัธยฐาน 2.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.25 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐาน น้อยกว่า 1.00

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้ การบริหารงานวิชาการ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to analyze and synthesize the components of academic administration in Education Sandbox schools; 2) to develop indicators for academic administration in Education Sandbox schools; and 3) to evaluate the appropriateness and consistency of these indicators for schools under the Office of the Basic Education Commission. This study employed the Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) technique with 21 purposively selected key informants. The research instruments included semi-structured interviews and a 4-point rating scale questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, median, mode, and interquartile range. The research findings were as follows: (1) Components of academic administration in Education Sandbox schools consisted of 8 components: 1) Instructional Leadership, 2) School Curriculum Management, 3) Professional Teacher Development, 4) Active Learning Management Development, 5) Educational Innovation Development, 6) Educational Achievement Measurement and Evaluation, 7) Synergy of Network Alliances, and 8) Educational Quality Assurance. (2) Indicators of academic administration in Education Sandbox schools comprised 54 indicators across the 8 components: 1) Instructional Leadership (8 indicators), 2) School Curriculum Management (7 indicators), 3) Professional Teacher Development (6 indicators), 4) Active Learning Management Development (7 indicators), 5) Educational Innovation Development (6 indicators), 6) Synergy of Network Alliances (7 indicators), 7) Educational Achievement Measurement and Evaluation (6 indicators), and 8) Educational Quality Assurance (7 indicators). (3) Appropriateness and Consistency: All 54 indicators across the 8 components were found to be appropriate and consistent, with a median of 2.50 or higher, an interquartile range not exceeding 1.25, and a difference between the mode and median of less than 1.00.

Keywords: Indicators, Academic Administration, The education sandbox

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศไทยในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับความท้าทายของโลกสมัยใหม่ ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติทั้งด้านเทคโนโลยี ประชากรศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การเมือง ภูมิรัฐศาสตร์ เศรษฐกิจโลก และระบบการศึกษา การเปลี่ยนแปลงที่สร้างความปั่นป่วนเหล่านี้ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ทันกับพลวัตของเทคโนโลยี ความต้องการของตลาดแรงงาน และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่ (สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, 2568)

ปัจจุบันการศึกษาของไทยมีแนวโน้มคุณภาพลดลง จากรายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด และจากโครงการประเมินผลนักเรียน ระดับนานาชาติ (Programme for International student Assessment : PISA) ในปี ค.ศ. 2022 เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินในปี 2018 พบว่า นักเรียนไทยมีความสามารถ

ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านไม่ถึงระดับพื้นฐาน ต่ำกว่าระดับ 2 ลดลงเป็นร้อยละ 67.33 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือโดยที่สมควรต้องพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถ ในการสื่อสารสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลก และมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนและให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง สมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ และลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2567)

คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปีการศึกษา 2564 – 2568 ซึ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเชิงคุณภาพของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในระดับนักเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนในระดับชั้นสูงสุดของทุกช่วงชั้นในสถานศึกษานำร่อง มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาผ่านมาตรฐานขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนของสถานศึกษานำร่องที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีผลการประเมินในกลุ่มสมรรถนะหลักทั่วไป (สมรรถนะทั่วไปด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะอย่างบูรณาการ ในการคิด การทำงาน และการแก้ปัญหาในสถานการณ์หลากหลาย) (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2567)

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารร่วมกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษา แนะนำและประสานงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้งาน การเรียนการสอน งานด้านวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดงานนิเทศภายใน และงานประชุม อบรมทางวิชาการเพื่อส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อย่างเต็มศักยภาพ งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ล้วนขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น เนื่องจากงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2566)

จากที่กล่าวมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เนื่องจากเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบและสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่เหมาะสมในการใช้บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เกิดคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนด เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตรวจสอบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจากตัวบ่งชี้การบริหารงาน

วิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการประเมินการดำเนินการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้

นักวิชาการศึกษาได้เสนอแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ไว้ดังนี้
ปัสรินญา ผ่องแผ้ว (2563) ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ไว้ว่า คือ ตัวแปรที่มีค่าแสดงถึงลักษณะในเชิงปริมาณหรือคุณภาพที่ต้องการศึกษา ซึ่งใช้บ่งบอกสถานภาพ คุณภาพ และผลการดำเนินงาน เป็นเครื่องมือที่กำหนดไว้ตามตัวบ่งชี้ นั้น ๆ เพื่อให้ทราบถึงเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้ โดยที่ วิโรจน์ สารรัตน์ (2566) เสนอแนวทางการพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการศึกษาโดยใช้นิยามเชิงปฏิบัติ (Pragmatic Definition) ซึ่งประกอบด้วย 3 รูปแบบหลัก คือ การอิงทฤษฎีและผู้เชี่ยวชาญ การอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิธีการนิยามเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด โดยมีขั้นตอนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ 1) การกำหนดโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ (Structural Relationship Model) เป็นการสร้างโมเดลการวัด (Measurement Model) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง (Latent Variables) และตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) โดยอาศัยทฤษฎีและงานวิจัยเป็นพื้นฐาน และ 2) การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร เป็นการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักของตัวแปรย่อยจากข้อมูลเชิงประจักษ์ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยเลือกใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ในกรณีที่โมเดลมีฐานทฤษฎีรองรับเบื้องต้น หรือเลือกใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เมื่อโมเดลมีฐานทฤษฎีรองรับที่ชัดเจนและเข้มแข็ง

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้มีขั้นตอนการพัฒนาเป็นลำดับโดยเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ นิยามตัวบ่งชี้สร้างเครื่องมือสำหรับวัดการทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ วิเคราะห์รวมตัวแปรย่อย และกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยตามที่ได้นิยามตัวบ่งชี้ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น เสร็จแล้วจึงวิเคราะห์ตีความและรายงานค่าของตัวบ่งชี้

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

พรณวิภา สมสะอาด (2564) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินงานกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในทุก ๆ ด้านให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และเชอะเม มีเชาว์ (2565) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การทำงานวิจัย การนิเทศติดตามการสอน การจัดการเรียน

การจัดตาราง การเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ เพื่อให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ทั้งมาตรฐานแกนกลางและบริบทของชุมชน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ภายใต้กลไกการกระจายอำนาจสู่ระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษา เพื่อสร้างระบบประกันคุณภาพที่ตรวจสอบได้และยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ที่มาจากหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการ ได้แก่ สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์ (2563); อรชร วรรณสอน (2563); ชะเอม มีเชาว์ (2565); ฮอยและมิสเคิล (Hoy and Miskel, 2001); และโอเวนส์ (Owens, 2001); ได้เป็นองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ 2) การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม 3) การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร 4) การจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) การบริหารและพัฒนาบุคลากรวิชาการ

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

สิริการณ์ ดิษฐ์ชนะพงศ์ (2566) กล่าวว่าประสิทธิผลการบริหารวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จของผู้บริหาร สถานศึกษาในการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยวางแผน ควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูใน โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ Hoy and Miskel (2001) กล่าวว่าประสิทธิผลของการบริหารวิชาการโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมีความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โรงเรียนสามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมที่ถูกบีบบังคับได้ และรวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้

จากความหมายของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการ หมายถึง ระดับความสำเร็จในการบริหารงานตามขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ สถานศึกษาไว้ โดยพิจารณาจาก การปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรครู และพิจารณาคุณภาพของผลที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน รวมไปถึงความสามารถในการแก้ปัญหาทางด้านงานวิชาการทั้งภายใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา จนเกิดความพึงพอใจและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวม

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษา ปัจจุบันองค์ประกอบ รูปแบบ กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และเพื่อคุณภาพสถานศึกษา ผู้เรียน พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยสังเคราะห์จากแนวคิด ของ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (2562); สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (สบ.น.) (2566); วาทีนิ พูลทรัพย์ (2563); สมหญิง สายธนู และคณะ (2563); ณัฐกร โต๊ะสิงห์ (2565); บุญชู บุญลิขิตศิริ และคณะ (2564); ประภาภรณ์ นิยม และคณะ (2564); สมพงษ์ หลีเคราะห์ (2564); ทิพวรรณ พานเข้ม (2565); ไชยยุทธ์ อินบัว และ สืบพงศ์ สุขสม (2565); ปกรณ์ชัย สุพัฒน์ (2565); ราชัญ สมทบ (2565); อรพนิต ลิ้มสุวรรณโรจน์ (2565); ฉารีเฝ้า หัตถิ (2566); สงวน อินทร์รักษ์ (2566); สุภาพ ผู้รุ่งเรือง (2567) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลข้างต้นมาใช้เป็นแนวทาง ในการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และมาสามารถสรุป

เป็นองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 8 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ 4) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 6) การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 7) การทำงานรวมพลังของภาคีเครือข่าย และ 8) การประกันคุณภาพการศึกษา

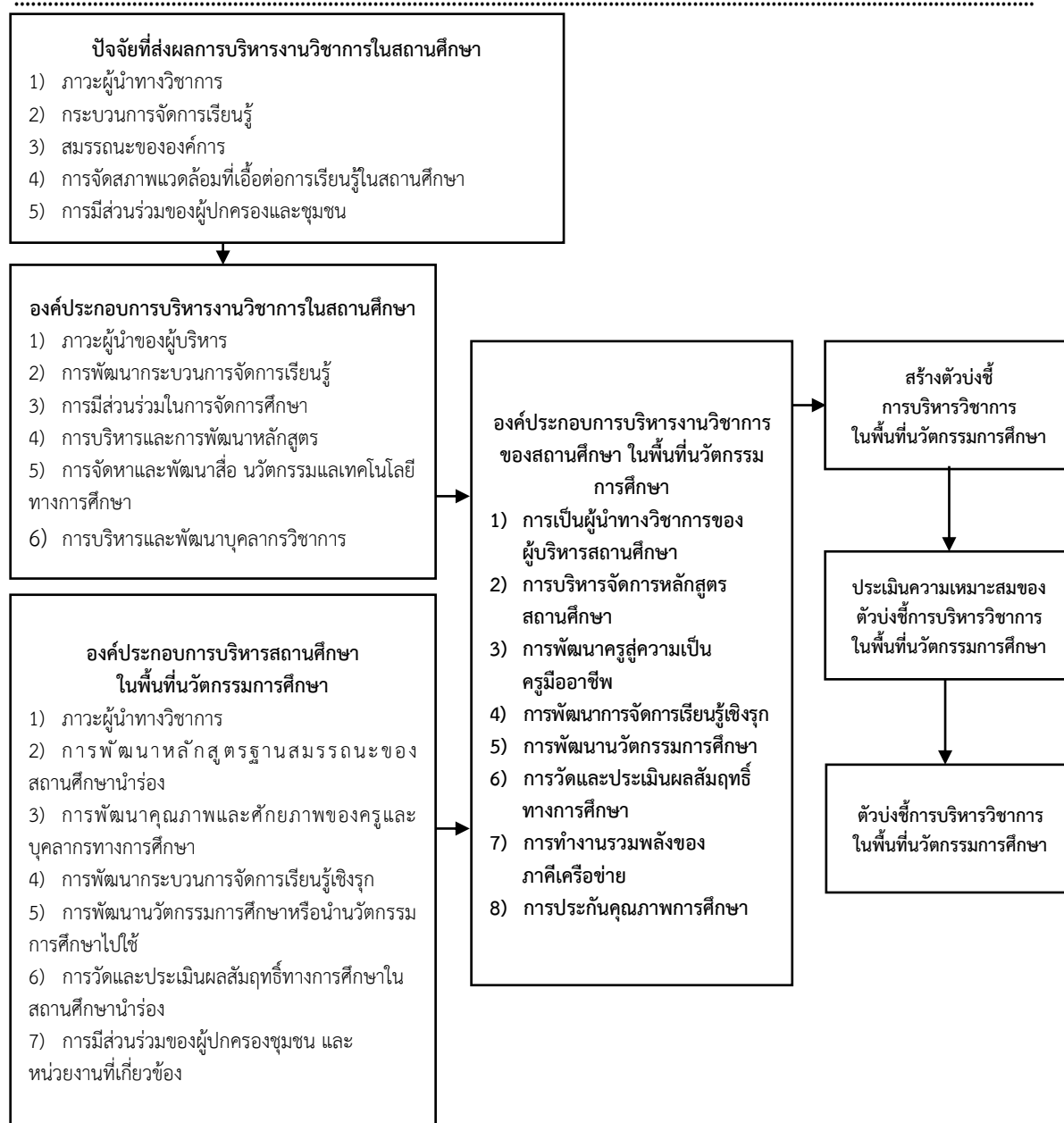
บริบทพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำ โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษานำร่องมีอิสระในการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อสร้างต้นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ที่สามารถขยายผลสู่การพัฒนาโยบายการศึกษาระดับประเทศต่อไป (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2566)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า หัวใจสำคัญของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ คือการเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้และทดลองอย่างคล่องตัว เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จจากพื้นที่นำร่องเหล่านี้ จะไม่ได้หยุดอยู่เพียงแคในระดับพื้นที่ แต่จะเป็นต้นแบบสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อปฏิรูปการศึกษาของไทยให้มีประสิทธิภาพและเท่าเทียมกันมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งสามารถแสดงได้ดังรูปที่ 1



รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากรูปที่ 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นร่างองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จากนั้นจึงนำองค์ประกอบดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการวิจัยเชิงอนาคต เพื่อดำเนินการสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และผู้วิจัยได้นำตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นมาประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันคุณภาพของตัวบ่งชี้ทั้งในด้านความเที่ยงตรงและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในสถานศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัย** ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน ตามเกณฑ์ของแมคมิลแลน (Macmillan, 1971) และทำการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 คน และกลุ่มที่ 3 ครูผู้สอนของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 คน

2. **ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย** ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำกรอบขององค์ประกอบที่ได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคเชิงอนาคต (EDFR) โดยรอบที่ 1 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน ด้วยแบบกึ่งโครงสร้างและใช้คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้ รอบที่ 2 ใช้แบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับ ฉบับที่ 1 เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 21 คน เพื่อพิจารณาความสำคัญและความเหมาะสมขององค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้ และรอบที่ 3 ยืนยันองค์ประกอบ โดยการสอบถามผู้ให้ข้อมูลทั้ง 21 คน ด้วยแบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับ ฉบับที่ 2 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ทำการสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 21 คน เพื่อกำหนดร่างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามองค์ประกอบที่ได้ ใช้แบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับฉบับที่ 1 ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้วยวิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ถือเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละชุดทั้งฉบับอยู่ที่ 0.988 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับฉบับที่ 2 ให้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 21 คน แสดงความเห็น โดยตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ ตรวจสอบยืนยันข้อความ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 2 แบบสอบถามจะแสดงคำถามพื้นฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่วิเคราะห์แล้ว ให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณายืนยันการคงไว้ซึ่ง คำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ทำการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้จากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 21 คน โดยใช้แบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับ วิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจาก ข้อที่มี

ค่ามัธยฐาน 2.50 ขึ้นไป ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.25
มาสรุปเพื่อยืนยันตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลความหมายของคะแนน เพื่อการวิเคราะห์ประเด็นความเหมาะสมของ
การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิด
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 4 หมายถึง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 3 หมายถึง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมาก
- 2 หมายถึง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์ระดับตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
แล้วนำไปแปลผลคะแนนเป็นช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 3.26 – 4.00 หมายถึง มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.25 หมายถึง มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
 - ค่าเฉลี่ย 1.76 – 2.50 หมายถึง มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.75 หมายถึง มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- การวิจัยในครั้งนี้ ใช้เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมตามค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

3) วิเคราะห์ผลค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) โดยการเทียบเคียงการแบ่งช่วงชั้นคะแนนจาก 5 ระดับ
ตามที่ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2551) กำหนดค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ คือ 1.25 ในการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง ดังนี้

- ค่าพิสัยควอไทล์ น้อยกว่า 1.25 หมายถึง มีความเห็นว่ามี ความสอดคล้อง
- ค่าพิสัยควอไทล์ มากกว่า 1.25 หมายถึง มีความเห็นว่ามี ไม่มีความสอดคล้อง

4) วิเคราะห์ความสอดคล้องที่มีต่อความคิดเห็น เพื่อสนับสนุนความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ในแต่ละข้อ จากการวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางด้วยค่าผลต่างระหว่างค่าฐานนิยม (Mo) กับค่ามัธยฐาน (Mdn)
ของแต่ละข้อ มีค่าไม่เกิน 1.00 เพื่อตัดสินว่าความสอดคล้องที่มีต่อความเห็น ข้อนั้นๆ ได้รับการยืนยันฉันทามตินั้น
(จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2551) ดังนี้

- ผลต่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน น้อยกว่า 1.00 หมายถึง มีความสอดคล้อง
- ผลต่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน มากกว่า 1.00 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้อง

ดังนั้นจากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ
ของค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.25

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต ซึ่งมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 8 องค์ประกอบ โดย 7 องค์ประกอบ
มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี โดยมีองค์ประกอบเพิ่มขึ้นมาจากการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลอีก 1 องค์ประกอบ คือ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยผลการพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบ พบว่ามีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความสำคัญขององค์ประกอบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	N = 21		ระดับ	อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
1	การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	3.95	0.22	สำคัญมากที่สุด	1
2	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	3.86	0.36	สำคัญมากที่สุด	3
3	การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ	3.90	0.30	สำคัญมากที่สุด	2
4	การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3.76	0.44	สำคัญมากที่สุด	5
5	การพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา	3.81	0.40	สำคัญมากที่สุด	4
6	การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	3.67	0.48	สำคัญมากที่สุด	8
7	การทำงานรวมพลังของภาคีเครือข่าย	3.71	0.46	สำคัญมากที่สุด	7
8	การประกันคุณภาพการศึกษา	3.76	0.44	สำคัญมากที่สุด	6

และผลการศึกษาและยืนยันองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างน้อยสำคัญ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 พบว่าทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและความสอดคล้องเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่ามัธยฐาน (Mdn) เท่ากับ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) เท่ากับ 0.38 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือค่ามัธยฐานไม่น้อยกว่า 2.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.25 นอกจากนี้ ผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานไม่เกิน 1.00 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีมติสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบอย่างชัดเจน

ดังนั้นองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ 4) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) การพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา 6) การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 7) การทำงานรวมพลังของภาคีเครือข่าย และ 8) การประกันคุณภาพการศึกษา

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าผลการสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม

ที่	ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ การบริหารงานวิชาการ ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	N = 21		ระดับ	อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
1.	การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	3.89	0.29	สำคัญมากที่สุด	1
2.	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	3.86	0.33	สำคัญมากที่สุด	3
3.	การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ	3.88	0.30	สำคัญมากที่สุด	2
4.	การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3.83	0.32	สำคัญมากที่สุด	5
5.	การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	3.85	0.32	สำคัญมากที่สุด	4
6.	การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	3.78	0.37	สำคัญมากที่สุด	8
7.	การทำงานรวมพลังของภาคีเครือข่าย	3.80	0.36	สำคัญมากที่สุด	7
8.	การประกันคุณภาพการศึกษา	3.81	0.35	สำคัญมากที่สุด	6
รวม		3.84	0.32	สำคัญมากที่สุด	

และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องทั้ง 8 องค์ประกอบ 54 ตัวบ่งชี้ ทุกตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและความสอดคล้องทุกตัวบ่งชี้

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าผลประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูล มีความเห็นต่อตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดถึงสำคัญมากที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบจากมากไปน้อยสามลำดับแรก ดังนี้

3.1 ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายข้ออยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดถึงสำคัญมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนในการกำหนด ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารโดยใช้ความยืดหยุ่นตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการทดลองและพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม เพื่อลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานสอนของครู เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พร้อมออกแบบ และทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามลำดับ

3.2 ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายข้ออยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดถึงสำคัญมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาความรู้ทักษะ และทัศนคติของครูให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูมีโอกาสเรียนรู้จากภาคีเครือข่าย (เช่น ครูจากสถานศึกษาอื่น ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ) เพื่อขยายมุมมองและประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองและผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ และ 3) สถานศึกษามีระบบนิเทศ ติดตามการประเมินและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้และเติบโตทางวิชาชีพอย่างยั่งยืน ตามลำดับ

3.3 ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายข้ออยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการบริหารแบบยืดหยุ่นในการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองผู้เรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม และเชื่อมโยงกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามบริบทของพื้นที่ 2) สถานศึกษามีกระบวนการออกแบบและจัดทำหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนอย่างรอบด้านตามบริบทและความต้องการของพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต และ 3) สถานศึกษามีหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะในชีวิต โดยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในสถานการณ์จริงและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษางานองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 8 องค์ประกอบ โดยมีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด ดังนี้ 1) การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ 3) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 4) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 5) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 6) การประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา 7) การทำงานรวมพลังของภาคีเครือข่าย และ 8) การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามลำดับ ทั้งนี้องค์ประกอบดังกล่าวบางองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมวด 3 การบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มาตรา 20 เพื่อให้การบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ต้องดำเนินการบริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงาน 2) นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่อง 3) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) มีการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในสถานศึกษานำร่อง 5) มีการประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษานำร่อง 6) มีการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานำร่อง และ 7) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนานวัตกรรมการศึกษาหรือนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562) รวมไปถึงบางองค์ประกอบยังมีความสอดคล้องกับสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (สบน.) (2566) ที่เผยแพร่ประเด็นสำคัญในภาพรวมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยให้สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนสู่ Active Learning เป็นต้น นอกจากนี้ สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (สบน.) (2566) ได้กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จด้านวิชาการของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) การเรียนรู้และการทำงานร่วมกันแบบรวมพลังอย่างต่อเนื่อง 3) การสนับสนุน ช่วยเหลือทางวิชาการอย่างเพียงพอจากโค้ช ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญ 4) ระบบหนุนเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนให้กับครูอย่างต่อเนื่อง และ 5) การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เป็นวงจรต่อเนื่อง

2. ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุด โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องทั้ง 8 องค์ประกอบ 54 ตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยขององค์ประกอบจากมากไปน้อยสามลำดับแรกดังนี้

2.1 ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายข้ออยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนในการกำหนด ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารโดยใช้ความยืดหยุ่นตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการทดลองและพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม เพื่อลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนของครู เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พร้อมออกแบบ และทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาทีนิ พูลทรัพย์ (2563) ซึ่งได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อน และกำหนดนโยบาย แผนงาน รวมถึงการกำกับติดตาม เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดความตระหนักรู้ให้มีความสำคัญและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามแผนงาน หรือหลักการที่ถูกกำหนดไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของบลาส และบลาส (Blase and Blase, 1998) ที่ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ผสมผสานงานหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน ได้แก่ การปรับแต่งและการสื่อสารเกี่ยวกับเป้าหมายของโรงเรียน การนิเทศและการประเมินผลการปฏิบัติและการพัฒนาด้านการสอน และการประสานงานด้านหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรและการประเมินความก้าวหน้าเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2 ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายข้ออยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของครูให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูมีโอกาสเรียนรู้จากภาคีเครือข่าย (เช่น ครูจากสถานศึกษาอื่น ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ) เพื่อขยายมุมมองและประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองและผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ และ 3) สถานศึกษามีระบบนิเทศ ติดตามการประเมินและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้และเติบโตทางวิชาชีพอย่างยั่งยืน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดงานวิจัยของกรอสแมน (Grossman, 2009) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางดำเนินการที่ดี ต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลเน้นให้ครูนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.3 ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นรายข้ออยู่ในระดับสำคัญมากถึงสำคัญมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยความสำคัญมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานศึกษามีการบริหารแบบยืดหยุ่นในการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองผู้เรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม และเชื่อมโยงกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามบริบทของพื้นที่ 2) สถานศึกษามีกระบวนการออกแบบและจัดทำหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนอย่างรอบด้านตามบริบทและความต้องการของพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต และ 3) สถานศึกษามีหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะในชีวิต โดยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในสถานการณ์จริงและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรพนิต ล้มสุวรรณโรจน์ (2565) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเพื่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของประเทศไทย พบว่าวิธีการพัฒนาความร่วมมือในการบริหารองค์การของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีเป้าหมายใช้หลักการโรงเรียนเป็นฐาน ผ่านการบริหารงานวิชาการ โดยการสร้างนวัตกรรมทางด้านหลักสูตร มีการปรับหลักสูตรเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในแนวทางที่แต่ละสถานศึกษามีความถนัดและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา มีหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา สร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุน พัฒนานวัตกรรมการประเมินผล พัฒนาเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ของ

ผู้เรียนเป็นรายบุคคล นำการวัดประเมินผลอิงตามการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับการเรียนแบบฐานสมรรถนะ และนวัตกรรม การศึกษาของสถานศึกษามาใช้อย่างเหมาะสม

3. สรุปตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในแต่ละองค์ประกอบได้แสดงไว้ในตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1. การเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนใน การกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารโดยใช้ความยืดหยุ่นตามพระราชบัญญัติ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการทดลองและพัฒนาแนวทางการ บริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พร้อมส่งเสริมและ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูและ บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีอิสระในการ พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมมีศักยภาพต่อผลลัพธ์ ผู้เรียนและติดตามผลอย่างเป็นระบบตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับครูและภาคีเครือข่าย ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการ วิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพ การศึกษา 6. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพงานวิชาการ ของสถานศึกษา 7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และ เครื่องมือ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตาม แผนปฏิบัติการและสอดคล้องกับเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา 8. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม เพื่อลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานสอนของครู เพื่อเพิ่มศักยภาพใน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พร้อมออกแบบ และทดลองใช้นวัตกรรม การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
2. การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา	1. สถานศึกษามีกระบวนการออกแบบและจัดทำหลักสูตรที่ มุ่งพัฒนา สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนอย่างรอบด้านตามบริบทและความ ต้องการของพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต 2. สถานศึกษามีการบริหารแบบยืดหยุ่นในการปรับโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษาที่ตอบสนองผู้เรียนที่เื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม และเชื่อมโยงกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามบริบทของพื้นที่

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	3. สถานศึกษามีการบูรณาการภาคีเครือข่ายท้องถิ่นในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4. สถานศึกษามีหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะในชีวิต โดยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในสถานการณ์จริงและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ 5. สถานศึกษามีระบบการติดตาม ประเมิน และปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยอิงจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะของผู้เรียน 6. สถานศึกษามีกระบวนการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับ การเทียบโอนผลการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียนระหว่างโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากับโรงเรียนขั้นพื้นฐานอื่น
3. การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ	1. สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของครูให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้และทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 3. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูมีโอกาสเรียนรู้จากภาคีเครือข่าย (เช่น ครูจากสถานศึกษาอื่น ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ) เพื่อขยายมุมมองและประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองและผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ 4. สถานศึกษามีระบบนิเทศ ติดตามการประเมินและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้และเติบโตทางวิชาชีพอย่างยั่งยืน 5. สถานศึกษามีโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมการสอนและการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม 6. สถานศึกษามีการสร้างแรงจูงใจให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้โดยมีเวทีมอบรางวัล ยกย่อง แสดงผลงาน หรือ Best Practice พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างครูในสถานศึกษาและเครือข่ายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
4. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	1. ครูผู้สอนมีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสถานการณ์จริง 2. ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย 3. ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ช หรือผู้อำนวยความสะดวก ที่กระตุ้นการเรียนรู้และให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนต้องการ มากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว 4. ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยี และสื่อดิจิทัล (เช่น แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มออนไลน์ สื่อมัลติมีเดีย) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
5. การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	5. ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทจริงและประสบการณ์ของผู้เรียนทำให้เห็นความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน 1. สถานศึกษามีการส่งเสริมการสร้างและประยุกต์ใช้แนวคิด วิธีการ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น 2. สถานศึกษาใช้ความยืดหยุ่นของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการทดสอบแนวทางการจัดการศึกษาที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน 3. สถานศึกษามีกระบวนการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยข้อมูลป้อนกลับจากการใช้งานจริง 4. สถานศึกษามีระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อสะท้อนผลลัพธ์ของนวัตกรรมต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 5. นวัตกรรมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นของสถานศึกษามีการขยายผลไปยังห้องเรียนอื่น ระดับชั้นอื่น หรือสถานศึกษาอื่นในเครือข่าย 6. สถานศึกษามีผลลัพธ์นวัตกรรมการศึกษาที่นำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน
6. การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	1. ครูผู้สอนมีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน 2. ครูผู้สอนมีการใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนอย่างรอบด้าน 3. ครูผู้สอนใช้เครื่องมือในการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมงานภาระงานจริง การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และการทดสอบการเรียนรู้ 4. ครูผู้สอนมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล เช่น แอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้วยความถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็ว 5. การวัดและการประเมินผลของสถานศึกษาต้องสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลา 6. ครูผู้สอนมีการนำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการสอนและออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างทันท่วงที 6. ผู้เรียนและผู้ปกครองได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์และเข้าใจได้ เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้ต่อไป
7. การทำงานร่วมพลังของภาคีเครือข่าย	1. สถานศึกษามีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย (เช่น ชุมชน ท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน) ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา 2. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาจากภาคีเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม 3. สถานศึกษาเคารพและเห็นคุณค่าของความหลากหลายของแต่ละภาคี โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินงาน

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
	4. สถานศึกษามีการร่วมกันออกแบบกิจกรรมหรือโครงการที่ตอบโจทย์การเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนตามบริบทพื้นที่ 5. สถานศึกษามีการสื่อสารและประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนกับภาคีเครือข่ายทุกฝ่าย 6. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืน
8. การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	1. สถานศึกษาใช้เกณฑ์และตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2564 2. สถานศึกษามีระบบในการบริหารคุณภาพการศึกษาและกระบวนการประเมิน ตรวจสอบ และพัฒนาคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการทุกปีอย่างต่อเนื่อง 3. สถานศึกษามีการเน้นผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยประเมินจากสมรรถนะและพัฒนาการที่แท้จริงของผู้เรียน 4. สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากผลการปฏิบัติงานเป็นฐานในการประเมินและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากปีก่อนหน้านี้มาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 6. สถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานต่อสาธารณะและภาคีเครือข่าย อย่างโปร่งใส ในรูปแบบเอกสาร สามารถตรวจสอบได้ และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย 7. สถานศึกษามีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ออกเป็น 2 ด้านดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถนำตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการทั้ง 8 องค์ประกอบ ไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง 20 จังหวัด เพื่อให้มีทิศทางที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำตัวบ่งชี้ที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อวัดระดับความเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและมีมาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถนำตัวบ่งชี้ทั้ง 54 ตัวบ่งชี้ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ และวางแผนพัฒนาเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้ตรงจุด
2. สถานศึกษาที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมเป็นสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถนำตัวบ่งชี้เหล่านี้เป็นแผนที่นำทางในการปรับโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูเป็นครูมืออาชีพ ตลอดจนถึงการสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยอิงจาก 8 องค์ประกอบนี้ เพื่อสร้างคู่มือหรือแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นขั้นตอนชัดเจน สำหรับสถานศึกษาที่เพิ่งเข้าร่วมพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
2. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการระหว่างสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ กับสถานศึกษาทั่วไป เพื่อให้เห็นความแตกต่างเชิงคุณภาพ
3. การพัฒนาประสิทธิผลของตัวบ่งชี้ต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง การปฏิบัติงานตามตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการกับแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของคะแนน O-NET และ PISA ของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). รายงานผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ: ผู้แต่ง
- จุมพล พูลทรัพย์วิน. (2551). การวิจัยอนาคต. วารสารสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภากิจแห่งชาติ, 13(2), 9-13.
- ฉารีเฒ่า หัตถิ. (2566). การศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้และการวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้แพลตฟอร์มทางการศึกษาด้วยกระบวนการสอนแบบสเต็มที่บูรณาการ ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของกลุ่มภาคีเครือข่ายในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดสงขลา. วารสารบัณฑิตวิจัย, 14(2), 65-81.
- ชะเอม มีเสาร์. (2565). การพัฒนาตัวบ่งชี้และแนวทางการบริหารงานวิชาการในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2563-2572) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา]. คลังปัญญามหาวิทยาลัยบูรพา. <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/10253?mode=full>
- ไชยยุทธ อินบัว และสืบพงศ์ สุขสม. (2565). การนำนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไปปฏิบัติในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปัตตานี. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 7(4), 30-41.
- ณัฐกร โตสิงห์. (2565). โครงการกระบวนการในการยกระดับการพัฒนาครูและผลิคนักศึกษาครูในพื้นที่ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้พื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดศรีสะเกษ (รายงานผลการวิจัย). ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ทิพวรรณ พานเข้ม (2565). การวิเคราะห์ระบบ-กลไกการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการบนฐานความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง มีอิทธิพลต่อการดำเนินการขยายผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพการเรียนรู้พื้นที่นวัตกรรมการจังหวัดศรีสะเกษ (รายงานผลการวิจัย). ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชู บุญเลิศศิริ และคณะ. (2564). รายงานผลการวิจัย การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยองและจังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ). <https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1904-file.pdf>

- ปกรณชัย สุพรรณ. (2565). วิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาต้นแบบศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้พื้นที่นวัตกรรมจังหวัดศรีสะเกษ (รายงานผลการวิจัย). หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.). <https://pmua.or.th/research/a15f630013/>
- ประภาภัทร นิยม และคณะ. (2564). โครงการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมจัดการศึกษาระดับจังหวัด ด้วยกระบวนการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ : กรณีศึกษาจังหวัดระยอง ระยะที่ 2 (รายงานผลการวิจัย). หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.). <https://pmua.or.th/research/a15f630002/>
- ปัสริญา ผ่องแผ้ว. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการทำงานเป็นทีมที่มีสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดเทศบาล [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์]. ThaiLIS Digital Collection. https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=635786
- พรณวิภา สมสะอาด. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา]. ThaiLIS Digital Collection. https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=606667
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (30 เมษายน 2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136, ตอนที่ 56 ก, หน้า 102-120
- ราชัญ สมทบ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ฐานวิถีชีวิตใหม่ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(3), 659-672.
- รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. (2566). การบริหารงานวิชาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- วาทินี พูลทรัพย์. (2563). องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร] DSpace at Silpakorn University. <http://thesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3287>
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2566). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา : แนวคิด แนวปฏิบัติ และกรณีศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์. (2563). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ]. ThaiLIS Digital Collection. https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=567039
- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. (2568). ความปั่นป่วน (Disruption) ที่ล้อมประเทศไทย [เอกสารอัดสำเนา]. สภาการศึกษา คาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สงวน อินทร์รักษ์. (2566). การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มจร”, 11(1), 340-354.
- สมพงษ์ หลีเคราะห์. (2564). โครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล ปี 2563 (รายงานผลการวิจัย). หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.). <https://pmua.or.th/research/a15f630024/>
- สมหญิง สายธนู, ทวีวัฒน์ เหลืองวิริยะ, นงเยาว์ มงคลอิทธิเวช, รัชฎา คงจันทร์, ปันพารีย์ พันตสุวรรณ. (2563). โครงการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสะท้อนการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (รายงานผลการวิจัย). หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.). <https://pmua.or.th/research/a15f630075/>

- สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2566). *ประเด็นสำคัญในภาพรวมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2567). *รายงานประจำปีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปีการศึกษา 2567*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิริการณ์ ดิษย์ชนะพงศ์. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 12(6), 322–331.
- สุภาพ ผู้รุ่งเรือง. (2567). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามแนวคิดองค์กรแห่งนวัตกรรม. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 12(46), 223-233.
- อรชร วรรณสอน. (2563). *อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเพื่อรองรับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3108>
- อรพนิต ลิ้มสุวรรณโรจน์. (2565). *แนวทางการพัฒนาเพื่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของประเทศไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ]. ThaiLIS Digital Collection.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=626263
- Blase, J., & Blase, J. (1998). *Handbook of instructional leadership: How really good principals promote teaching and learning*. Corwin Press.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Colling.
- Grossman, T. (2009). *State policies to improve teacher professional development* [Issue brief]. NGA Center for Best Practices.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational administration: Theory, research, and practice* (6th ed.). McGraw-Hill.
- Macmillan, T. T. (1971). *The Delphi technique* [Paper presentation]. Annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, CA, United States.
- Owens, R. G. (2001). *Organizational behavior in education: Instructional leadership and school reform* (7th ed.). Allyn & Bacon.